

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК ТА ПРАВА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
(МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ)
Завідувач кафедри С.І. Пачев
протокол №1 від 2 вересня 2024 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Методика викладання суспільних дисциплін (вибірковий)
Рівень освіти: перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (доктор філософії)	Другий (магістерський)
Назва спеціальності	014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Назва освітньої програми	ОПП Середня освіта. Історія
Рік викладання/ Семестр	2024-2025, 1 семестр
Викладач(-і)	Шкода Наталя Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та археології

Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/zhiryakov-oleksandr-yurijovich/
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	0985049029 Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися за допомогою телефона та сайту центра дистанційного навчання
Сторінка освітнього компонента на сайті Центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5539

АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Методика викладання суспільних дисциплін» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів історії за ступенем вищої освіти «магістр». Вивчення даного освітнього компоненту має спонукати студентів магістратури до глибокого вивчення теоретичних основ методики викладання історії, дослідження теоретичної спадщини вітчизняної та зарубіжної педагогічної думки, цілісне її сприймання, вироблення практичних умінь та навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності навчання суспільних дисциплін у закладах вищої освіти та в закладах вищої освіти. Опанування «Методики викладання суспільних дисциплін» як освітнього компоненту, допоможе студентам ознайомитися із сучасною методикою організації навчання суспільних дисциплін, дасть можливість майбутнім вчителям історії та викладачам закладів вищої школи підготуватися до професійної діяльності на педагогічній ниві.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компоненту «Методика викладання суспільних дисциплін» є надбання здобувачами вищої освіти знань про теоретичні основи методики викладання суспільних дисциплін у загальноосвітніх середніх школах та в закладах вищої освіти, формування практичних умінь та навичок, необхідних для забезпечення високої ефективності навчального процесу.

Завданнями даного освітнього компоненту є

- вивчення закономірностей навчання суспільних дисциплін; методів та прийомів проведення занять з історії та інших суспільних дисциплін; прийомів активізації розумової діяльності студентів, логічного мислення на ґрунті історичного матеріалу;
- навчання прийомам самостійної роботи з історичними матеріалами;
- формування творчого підходу у викладанні суспільних дисциплін.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в історичній галузі професійної діяльності й у відповідному процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення певних інновацій

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Компетентності предметні

ПК5. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів

ПК6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

ПК7. Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу.

Програмні результати навчання

РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

ПРН6. Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти

ПРН9. Використовувати безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарськ заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин Денна форма	30	14		
Кількість годин Заочна форма				

Підсумкова форма контролю – екзамен.

Політика освітнього компонента

- ☐ Курс передбачає роботу в колективі.
- ☐ Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- ☐ Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.
- ☐ Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи;

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Структура освітнього компонента

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	Сем	СР	ВСЬОГО	
Модуль 1. Методи навчання суспільних дисциплін	14	3			2-8, 13

Модуль 2. Форми організації навчання суспільних дисциплін	16	4			2-8, 13
Всього					

Програма освітнього компонента

Модуль 1. Методи навчання суспільних дисциплін

Тема 1. Вступ до навчального курсу «Методика викладання суспільних дисциплін». Об'єкт, предмет освітнього компоненту «Методика викладання суспільних дисциплін». Завдання, структура освітнього компоненту. Методика викладання історії - як педагогічна та наукова дисципліна. Аналіз сучасної літератури з методики викладання історії.

Тема 2. Класифікація наук та визначення поняття суспільних наук. Формальні (абстрактні) науки. Емпіричні (матеріальні) науки. Суспільні науки. Філософія. Психологія. Педагогіка. Регілієзнавство. Регілієзнавство. Краєзнавство. Культурологія. Соціологія. Соціальна психологія. Право або юриспруденція. Політична економія. Історія. Демографія.

Тема 3. Основні категорії педагогіки та методики викладання суспільних дисциплін. Завдання педагогіки. Категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, перевиховання, самовиховання, навчально-виховний процес, закономірності, принципи, форми організації навчання й виховання, розвиток і формування особистості та інші. Окремі педагогічні науки: дошкільна педагогіка; педагогіка середньої школи, педагогіка вищої школи; сурдопедагогіка – для глухонімих дітей; тифлопедагогіка – для слабозорих та сліпих дітей; олігофренопедагогіка – для розумово відсталих дітей та ін. Педагогічні науки за галузями виробництва (функціональна педагогіка) – соціальна педагогіка, військова педагогіка, медична педагогіка, виробнича педагогіка, педагогіка перевиховання та ін. Методики викладання окремих предметів. Цикл суспільних та гуманітарних дисциплін. Принципи навчання окремого предмета.

Тема 4. Загальні методи навчання суспільних дисциплін. Класифікація загальних методів навчання. Методи за джерелом передачі і сприймання навчального матеріалу: 1) словесні методи: дії, пов'язані з мовленнєвою (вербальною) діяльністю під час заняття – розповіді, пояснення, повідомлення та інше; 2) наочні методи: ілюстрації, демонстрації. Застосування таблиць, малюнків, засобів аудіо та відео, інших візуальних засобів що сприяють більш ефективному усвідомленню навчального матеріалу; 3) практичні методи: дії, пов'язані з практичними видами діяльності. Виконання вправ, лабораторних робіт, творів, дослідів та ін. за логікою передачі та сприймання навчального матеріалу. Методи за

логікою передачі та сприймання навчального матеріалу: 1) індуктивні методи: засвоєння навчального матеріалу здійснюється від часткових конкретних прикладів до загальних висновків стосовно вивчаємого змісту; 2) дедуктивні методи: засвоєння навчального матеріалу здійснюється навпаки – від загальних прикладів до конкретних усвідомлень певних знань; 3) аналітичні методи: дії, пов'язані з розкладенням змісту навчального матеріалу на певні частини і поступовим його усвідомленням; 4) синтетичні методи: дії зворотного порядку, що передбачають усвідомлення матеріалу на окремих конкретних прикладах. Методи за ступенем самостійності мислення учнів (студентів) при засвоєнні знань: 1) репродуктивні методи дії, пов'язані з відтворенням будь-якої інформації у різних формах. Репродуктивні методи поєднують особливості словесних, наочних і практичних видів діяльності; 2) проблемно-пошукові методи: характерні для більш високого рівня організації освіти. Дії, що зумовлюють учнів (студентів) до більш самостійної, творчої роботи; 3) дослідницькі методи: Застосовуються на самих високих щабелях навчання. Передбачають дії, пов'язані з виключно самостійним вирішенням завдань. Методи за ступенем керівництва навчальною роботою: 1) робота під керівництвом викладача: виконання навчальних завдань у присутності та під керівництвом викладача. В музичному навчанні – це робота над музичним твором під час індивідуальних занять; 2) самостійна робота: Відпрацювання та засвоєння одержаних на заняттях усних та письмових завдань поза контролем викладача.

Тема 5. Методи наукових досліджень. Два рівні дослідження – теоретичний та емпіричний. Вивчення науково-теоретичних та інформаційних джерел. Аналіз наукової інформації. Синтез наукової інформації. Порівняння та узагальнення. Обробка дослідницьких результатів. Емпіричний рівень пізнання: спостереження, опитування, індукція, дедукція, моделювання, експеримент.

Тема 6. Контроль та оцінка навчальних і наукових досягнень. Історія розвитку контролю якості навчання й оцінювання знань. Види контролю знань: вхідний, поточний, проміжний, підсумковий і відстрочений. Основні форми вхідного контролю: тестування, співбесіда, опитування. Основні форми поточного контролю: дидактичні і ділові ігри, семінарські заняття в активній формі, тренінги, тестування, складання і розв'язання тематичних кросвордів, участь у вікторинах, наукових гуртках, конференціях тощо. Організація складання іспитів і заліків. Формами проміжного контролю знань є: атестація, модульний контроль (модульна контрольна робота), рубіжний контроль та ін. Основними формами підсумкового контролю є іспит і залік. Відстрочений контроль застосовують з метою перевірки остаточних знань

студентів (через певний час після іспиту або заліку), а також для визначення ефективності використання дидактичних засобів і напрямів удосконалення навчального процесу. Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП) в умовах професійної та вищої освіти, передбачена. Болонською декларацією системи академічних кредитів, що аналогічна ECTS (Європейській кредитно-трансферній системі)

Тема 7. Інноваційні методи навчання суспільних дисциплін. Інтерактивна (кооперативна) технологія навчання. Методи інтерактивного навчання – груповий, колективний, колективно-груповий; етапи групової роботи; види груп (гомогенні (однорідні), гетерогенні (різномірні)); методи використання інтерактивної форми навчання в малих групах: «діалог», «спільний проект», «коло ідей». Ігровий метод навчання: класифікація ігор, значення ігрового методу навчання. Проектний метод навчання: сутність та особливості проектної технології навчання, типи проектів. Вимоги до проекту. Вимоги до вибору тем проектів. Етапи підготовки та реалізації проектів. Правила представлення результатів проекту. Критерії оцінювання проекту. Актуальність уроку-дискусії. Ознаки дискусійних методів. Основні правила дискусії. Методика проведення окремих видів дискусії.

Модуль 2.

Форми організації навчання суспільних дисциплін

Тема 8. Типи уроків історії. Класифікації типів уроків. Класифікація уроків за ланками процесу навчання: 1) вступний урок; 2) урок вивчення нового матеріалу; 3) урок, що містить всі ланки процесу навчання, комбінований урок; 4) урок повторення й узагальнення. Особливості комбінованого уроку. Уроки-лекції, уроки-семінарського типу. Лабораторні заняття. Уроки повторення і уроки узагальнення. Види уроків за формою проведення: традиційні й нетрадиційні. Особливості нестандартних уроків. Форми нестандартних уроків: 1) бінарні уроки; 2) віршовані уроки; 3) інтегровані уроки; 4) уроки-дискусії; 5) уроки дослідження; 6) уроки-звіти; 7) уроки-змагання; 8) уроки-мандрівки; 9) уроки-сюжетні замальовки. Структурні елементи уроку історії: організаційний момент, опитування, вивчення нового матеріалу, закріплення нового матеріалу. Види опитування. Правила проведення.

Тема 9. Конспект уроку історії та аналіз уроку. Конспект уроку і аналіз уроку. Значення конспекту уроку історії. Структурні елементи конспекту уроку історії: тема уроку, мета уроку (навчальна, розвиваюча та виховна), тип уроку,

методи навчання, прийоми навчання, засоби навчання (підручник, хрестоматія, настінна карта, атласи, фрагменти відеофільмів), словник (поняття, терміни), дати, література. Аналіз та самоаналіз уроку. Схема аналізу уроку.

Тема 10. Історія розвитку форм організації навчання. Догматичний вид навчання. Пояснювально-ілюстративний вид навчання. Проблемний вид навчання. Програмований вид навчання. Белл-ланкастерська система навчання. Бригадно-лабораторний метод навчання. Далтон-план. Комплексна система навчання. Форми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах сучасної України: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Контрольні заходи: міжсеместровий контроль, семестровий залік, диференційований залік, іспити.

Тема 11. Види навчання у вищій школі. Робоча навчальна програма. Лекції. Практичні (семінарські) заняття. Самостійна робота здобувачів. Індивідуальна навчально-дослідна робота здобувачів. Поточний та підсумковий контроль.

Тема 12. Методичні основи підготовки та проведення лекційних занять. Роль і місце лекції у навчальному процесі. Історія розвитку лекції як виду навчального процесу. Противники лекційного викладу матеріалу. Актуальність лекцій як виду навчального процесу. Переваги лекції: 1) творче спілкування лектора з аудиторією, співтворчість, емоційна взаємодія; 2) досить економний спосіб отримання в загальному вигляді основ знань; 3) активізує мисленнєву діяльність, якщо добре зрозуміла та уважно прослухана. Вимоги до лекції. Структура лекції: повідомлення плану лекції, корисно пригадати зміст попередньої лекції, виклад матеріалу, висновки. Види лекцій – вступна лекція, оглядово-повторювальні лекції, оглядова лекція. Конспект лекцій: методика конспектування. Вимоги, що висуваються до лекції: науковість, доступність викладеного матеріалу, наступність, історичність, зв'язок теорії з практикою. Функції сучасної лекції: методологічна, виховна, інформативна (освітня), розвивальна, орієнтацій на та організаційна. Оцінка якості лекції. Ключові критерії оцінки якості: зміст, методика, керівництво роботою студентів, лекторські дані, результативність лекції. Прийоми підтримання уваги – риторичні запитання, жарти, ораторські прийоми. Лекторські дані: знання предмета, емоційність, голос, дикція, ораторське мистецтво, культура мовлення, зовнішній вигляд, вміння встановлювати контакт. Види лекцій – проблемна лекція, лекція – візуалізація, лекція удвох, лекція-прес-конференція, проблемна лекція.

Тема 13. Методика підготовки та проведення семінарських занять. Види та сутність семінарських занять. Ланки семінарського заняття. Значення семінарського заняття: сприяють розвитку пізнавальної активності студентів більшою мірою, аніж будь-які інші форми організації навчання; привчають працювати самостійно; формують навички роботи з

навчальною та науковою історичною літературою; розвивають інтерес до предмету; розвивають уміння висловлювати власні думки, критично аналізувати аргументи опонентів, а також допомагають глибокому засвоєнню фундаментальних історичних знань, виробленню активної життєвої позиції; сприяють зв'язку теорії і практики. Функції семінарських занять у вищій школі. Класифікація семінарських занять: 1) залежно від складності, об'єму і вимог, 2) залежно від мети, 3) за формою проведення. Просемінар. Види семінарів: дослідження, розгорнута бесіда, доповідь (повідомлення), обговорення рефератів і творчих робіт, розв'язування завдань, диспут, конференція тощо. Семінар-„круглий стіл». Семінар - «карусель». Семінар - «мозковий штурм». Етапи підготовки до семінару. Спецкурси з історії. Спецсемінар.

Тема 14. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Методичне забезпечення самостійної роботи. Функції ср. Принципи організації ср. Умови успішності ср. Типи ср. Форми самостійної роботи студентів: домашні завдання; опрацювання літературних джерел; робота у комп'ютерних мережах; складання анотацій модулів; оцінювання професійних ситуацій; підготовка конспекту лекцій і практичних завдань. Рекомендації щодо організації ефективної самостійної та індивідуальної роботи студентів. Індивідуальна робота студентів.

Тема 15. Позаурочна навчальна діяльність у профільній школі та позанавчальне навчання у вищій школі. Позакласна робота – гуртки, музеї, клуби, диспути, бесіди, краєзнавчі куточки, вікторини. Значення позакласної роботи. Особливості позакласної роботи. Напрямки позакласної роботи. Форми позакласної роботи. Навчальна практика: завдання навчальної практики. Виробнича практика, її завдання. Контроль за практикою.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти (непарний семестр).

1	На основі конкретної теми (за власним вибором) підготувати такі види усного викладу матеріалу: опис; розповідь; характеристика; пояснення (10 балів).
2	Розробити план-конспект комбінованого уроку з історії (10 балів).
3	На основі конкретної теми (за власним вибором) розробити план-конспект семінарського заняття (10 балів)

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.	аналітичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань	Поточний: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми, презентація, доповідь. Підсумковий контроль: залік
РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	пояснення, опрацювання наукових досліджень, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, демонстраційні методи	Поточний: фронтальне опитування здобувачів, презентація, доповідь Підсумковий контроль: залік

ПН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності	пояснення, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань	Поточний: фронтальне опитування здобувачів, доповідь Підсумковий контроль: залік
ПРН6. Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти	пояснення, опрацювання наукових досліджень, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання	Поточний: фронтальне опитування здобувачів, доповідь Підсумковий контроль: залік
ПРН9. Використовувати безпечно освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів	пояснення, опрацювання наукових досліджень, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання	Поточний: фронтальне опитування здобувачів, доповідь Підсумковий контроль: залік

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh> . Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої

освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента																			
Робота здобувачів на навчальних заняттях	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16	Тема 17		
																			30
Самостійна робота здобувачів																			30
Підсумковий контроль (іспит)																			40
Загальний бал																			100

Робота здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях з освітнього компоненту оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів.

Перелік видів навчальної роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях з освітнього компоненту та критерії їх оцінювання наведені у таблиці нижче.

Перелік видів роботи здобувачів на семінарських заняттях з освітнього компоненту та критерії їх оцінювання

Види навчальної роботи здобувачів на семінарських заняттях	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
Доповідь	5	– 5 балів – відповідь правильна, повна; виявлено вміння здобувача аргументовано, логічно доповідати, відстоювати власну позицію; – 4 бали – доповідь в основному правильна, але неповна; було виявлено деякі помилки, неточності; здобувач доповідав в цілому логічно, але не всі тези доповіді зміг аргументувати; – 3 бали – доповідь неповна, здобувач припустився суттєвих помилок або неточностей, в доповіді було порушено логіку викладання, не всі тези доповіді зміг аргументувати; 1-2 бали – доповідь неповна, з багатьма суттєвими помилками; була відсутня логіка викладання; – 0 балів – доповідь відсутня
Відео-презентація	5	– 5 балів – повно розкрито всі аспекти теми, матеріал викладений у доступній формі, матеріал розташований у логічній послідовності, є висновки, наведено бібліографію з перерахуванням всіх використаних ресурсів;
Складання структурно-логічної схеми або таблиці	5	– 4 бали – неповно розкрито деякі аспекти теми, матеріал викладений у доступній формі, дещо порушено логіку розташування матеріалу, наведено бібліографію; – 3 бали – неповно розкрито проблему, допущено деякі помилки, неточності, дещо порушено логіку розташування матеріалу, не наведено бібліографію; – 1-2 бали – неповно розкрито проблему, допущено суттєві, численні помилки, неточності, порушено логіку розташування матеріалу, не наведено бібліографію;

		– 0 балів – завдання відсутнє
Написання та захист реферату	20	– 18-20 балів – тему розкрито повністю, чітко визначено проблему й переконливо обґрунтовано її актуальність, питання викладено грамотно, стисло і послідовно відповідно до складеного плану, зроблено правильні логічні висновки та узагальнення, витримано обсяг реферату й дотримано вимоги до його зовнішнього оформлення; дано правильні відповіді на додаткові питання; – 15-17 – виконано майже всі вимоги до написання, обсягу й захисту реферату; чітко визначено проблему й обґрунтовано її актуальність і новизну; витримано обсяг реферату й дотримано вимоги до його зовнішнього оформлення; під час відповіді на додаткові запитання допущено незначні огріхи; – 11-14 – витримано обсяг і дотримано майже всі вимоги до його зовнішнього оформлення; визначено проблему й обґрунтовано її актуальність; зроблено правильні висновки та узагальнення, але порушено послідовність їх викладу; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; допущено незначні помилки в мовленнєвому оформленні реферату; – 8-10 – основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки; є неточності у викладі матеріалу, порушено зв'язки між його частинами; порушено логічну послідовність у судженнях і висновках; не витримано обсяг реферату; є недоліки в оформленні; допущено граматичні помилки у мовному оформленні матеріалу; на додаткові питання під час захисту дано неповні відповіді; – 5-7 – роботу виконано, але допущено чимало недоліків; є неточності та помилки у викладі матеріалу, порушено зв'язки між його частинами; відсутні логічна послідовність у судженнях і висновках; не витримано обсяг реферату; є недоліки

		в оформленні; допущено граматичні помилки у мовному оформленні матеріалу; на додаткові питання під час захисту було допущено помилки та дано неповні відповіді; – 1-4 – тему реферату не розкрито; виявлено істотне нерозуміння досліджуваної проблеми; не дотримано основних вимог до написання реферату і його захисту; – 0 – реферат відсутній.
--	--	---

Підсумковим контролем у кінці семестру є залік, на його складання надається 40 балів. На заліковому занятті кожен здобувач вищої освіти отримує 2 теоретичних питання (по 20 балів за відповідь на одне питання), які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

1 – 4 балів – здобувач називає лише декілька прийомів викладання історії;

5 – 8 балів – здобувач двома-трьома простими реченнями розповідає про використання деяких методичних прийомів вивчення історії; репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу питання;

9 – 12 балів – здобувач самостійно відтворює матеріал питання, приводить приклади застосування методичних прийомів;

13 – 16 балів – здобувач аналізує різні методи та прийоми вивчення історії в закладах вищої освіти, дає правильне визначення понять;

17 – 20 балів – здобувач володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження; самостійно характеризує методи та прийоми вивчення історії в закладах вищої освіти; вміє аналізувати та узагальнювати навчальний матеріал.

Відсутність відповідей оцінюється в 0 балів.

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи),практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького
<http://surl.li/lgwzd>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту Педагогіка з навчальною практикою на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

- 1.Горохівський П.І. Методика викладання історії. Курс лекцій. Умань, 2013.
- 2.Дубінський В.А. Методика викладання історії в школі: навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи студентів історичного факультету. 2-е вид., виправлене і доповнене. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 86 с.
- 3.Левітас Ф. Л., Салата О. О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 96 с.
- 4.Методика викладання історії в школі. Навчальний посібник / Уклад. Г.І.Александрова, Н.А.Шкода, Л.І.Полякова. – 2 вид., виправл. і допов. Мелітополь, 2015. 117 с.
- 5.Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ, 2009. – 122 с.
- 6.Нагаєв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2018. 289 с.
- 7.Пометун О.І., Фрейман Г.О. Методика навчання історії в школі. Київ, 2006. 328 с.

8. Теорія та методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал, вип.1 / Заг. ред. О. В. Михайличенко. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. 130 с.
9. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. 324 с.

Додаткова:

10. Ачкасов А. Є. Ігрові та дискусійні методи проведення уроків історії // Історія та правознавство. 2010. № 15 (223). С. 6–12.
11. Баханов К.О. Дослідницька робота учнів на уроках історії. Х.: Основа, 2004. – 144 с.
12. Гладченко Н.Ю. Формування умінь та навиків при вивченні історичних джерел // Історія та правознавство. 2007. №15. С.23-25.
13. Кожемяка О. Л. Інтелектуальні ігри на уроках історії. Х.: Вид. група «Основа», 2005. 144 с.
14. Курилів В. Методика викладання історії: Навч. Посібник. Львів, Торонто: Світ, 2003. 248 с.
15. Нікітіна І. П., Нікітін Ю. О., Шеліхова В. В., Кожемяка О. Л. Науково-дослідницька діяльність учнів. 5–11 клас. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 144 с.
16. Пометун О. Кооперативне навчання учнів на уроці історії // Історія в школах України. 2004. №2 5. С. 55.
17. Худобець О. А. Артистизм і стиль учителя // Історія та правознавство. 2008. №9. С.12–13.
18. Черткова Н. С. Проблемний підхід як умова створення ситуації дослідження учнями фактів, явищ, процесів на уроках історії (з досвіду роботи Бирзул О. В., учителя історії Златопільської гімназії м. Новомиргорода Новомиргородської районної ради Кіровоградської області) // Шляхи формування предметних компетентностей на уроках історії та правознавства. Методичний посібник. 2014. С. 140–152.

Електронні ресурси:

- 19.Захарчук Тетяна Віталіївна. Інноваційні технології навчання в сучасній школі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://muzicteacher.at.ua/publ/innovacijni_tekhnologiji_navchannja_v_suchasnij_shkoli/1-1-0-5
- 20.Зелінська М. Скрайбінг: широкі можливості, високі результати // На шляху до Нової української школи/ Зб. наук. др. [ред.кол.: В.Є. Берека (гол) та ін.]. Хмельницький: Видавництво ХОППО, 2019. С. 49-50. <https://naurok.com.ua/suchasni-osvitni-innovaci-na-urokah-istori-yak-sposib-formuvannya-tvorchih-zdibnostey-uchniv-209645.html>
- 21.Скрайб-презентації у навчально-виховному процесі// : Режим доступу [http://shamadarina.blogspot.com/p/blog-page_19.html]
- 22.Софій Н. Інноваційні методи навчання та викладання. – 2007. – 05 жовтня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/1663/>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

Методика викладання історії в школі. Навчальний посібник / Уклад. Г.І.Александрова, Н.А.Шкода, Л.І.Полякова. 2 вид., виправл. і допов. Мелітополь, 2015. 117 с.